

Agnieszka Smalec

Współpraca partnerska regionów : wybrane przykłady

Ekonomiczne Problemy Usług nr 41, 570-578

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

*Agnieszka Smalec*¹

WSPÓŁPRACA PARTNERSKA REGIONÓW – WYBRANE PRZYKŁADY

Streszczenie

W artykule podjęto problematykę współpracy partnerskiej regionów i jej wpływu na ich rozwój. Przedstawiono wybrane przykłady takiej współpracy, która obejmuje różne dziedziny. W obecnych warunkach jest ona pożądana, gdyż przynosi wiele korzyści, m.in. szybszy rozwój, możliwość ubiegania się o środki unijne. Niestety niektóre regiony nadal traktują się jak konkurentów, co utrudnia współpracę na zasadzie partnerskiej.

Wprowadzenie

Partnerstwo w regionach powinno polegać m.in. na wspólnym dzieleniu się wiedzą, swobodnej komunikacji, rozwiązywaniu problemów w sposób zespołowy. Aby było skuteczne, musi wynikać z dobrej woli każdego z partnerów. Takie partnerstwo przyczynia się do szybszego i efektywniejszego rozwoju danego regionu. Współpraca partnerska regionów pozwala na większą integrację mieszkańców, szybszy rozwój danych regionów, a także możliwość ubiegania się o środki unijne. Dzięki współpracy podmiotów w regionie można dotrzeć z ofertą inwestycyjną do potencjalnych partnerów kapitałowych, przyciągnąć turystów, stymulować gospodarkę. Należy podkreślić, iż współpraca jest efektywna w momencie, gdy angażuje wszystkie strony. Muszą być zatem określone jasne zasady partnerstwa, aby wszystkie strony osiągały korzyści.

Istota i znaczenie współpracy partnerskiej w regionie

W procesie zarządzania regionem bardzo ważnym elementem jest podejmowanie współdziałania. Aby efektywniej i skuteczniej funkcjonować, samorządy terytorialne powinny zatem podejmować współpracę na zasadzie partnerstwa nie tylko wewnątrz danego regionu, ale i z innymi regionami. Etap początkowy wzajemnych stosunków z otoczeniem to stosunki oficjalne, o charakterze poznawczym, etap docelowy to zaś dojrzałe partnerstwo². Współdziałanie tworzy platformę dla podejmowania różnych decyzji, które wymagają koordynacji na poziomie miasta, powiatu i regionu. Coraz częściej podejmowane są w praktyce wspólne przedsięwzięcia. Relacje partnerskie stanowią często trwałe, długookresowe związki, oparte na wymianie informacji i wzajemnym zaufaniu oraz dzieleniu się wspólnymi korzyściami³.

¹ Agnieszka Smalec – dr, Katedra Marketingu Usług, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, Uniwersytet Szczeciński.

² A. Szromnik: *Marketing terytorialny. Miasto i region na rynku*. Wolters Kluwer, Kraków 2007, s. 155.

³ E. Rudawska: *Lojalność klientów*. PWE, Warszawa 2005, s. 168.

Zasada partnerstwa uznawana jest w Unii Europejskiej za istotną wartość kształtowania warunków do tworzenia konkurencyjnego regionu. Wyróżnia się następujące aspekty wartości dodanej płynącej z partnerstwa w regionach UE⁴:

- zwiększanie zaangażowania partnerów oraz traktowanie rezultatów podejmowanych wspólnych działań jako własnych,
- zmiana charakteru procesu decydowania o rozwoju terytorium z politycznego na społeczny,
- rozwój potencjału instytucjonalnego, który ma wpływ na rozwój regionalny,
- polepszanie planowania i kształtu procedur wdrażanych w administracji publicznej odpowiedzialnej za zarządzanie funduszami strukturalnymi.

Uwzględniając motywy podejmowania partnerstwa, stawiane cele i horyzont czasu ich realizacji można wyróżnić partnerstwo strategiczne oraz operacyjne. Partnerstwo strategiczne oznacza współpracę pomiędzy dwoma lub więcej podmiotami w celu najlepszego wykorzystania atutów każdej z nich, przy czym nie następuje tu zmiana własności, ponieważ ich synergia i zmniejszenie kosztów są wyłącznie wynikiem współpracy. Partnerzy zachowują wspólnie uzgodnioną autonomię i pozostają jednostkami niezależnymi w zakresie działań nie wchodzących w obszar porozumienia⁵. Dzięki temu partnerstwu wzmacniane są pozycje obu stron w długim okresie. Związki oparte na partnerstwie strategicznym zapewniają długotrwałość relacji, zaangażowanie, wzajemne uzupełnianie się partnerów, dopełnianie możliwości partnera poprzez dostosowywanie umiejętności, zasobów, technologii i działań⁶. Natomiast partnerstwo operacyjne najczęściej dotyczy: realizacji wspólnego projektu, wzajemnego uzupełniania zasobów, transferu wiedzy, w tym technologii, prowadzenia wspólnych działań w określonym obszarze⁷. Partnerstwo to choć wynika często z konieczności i dotyczy krótkookresowych relacji, wymaga również prawidłowej komunikacji.

Istotnym zagrożeniem dla partnerstwa w regionie są interesy partykularne i myślenie krótkoterminowe. Cechą partnerstwa jest różnorodność celów, jakie mogą być realizowane w ramach współpracy. Mogą to być cele ekonomiczne, społeczne, jak i środowiskowe. Należy opracować takie metody działania, które pozwolą na wypracowanie kompromisu na zasadzie rachunku korzyści i strat. Partnerstwo jest efektywne w momencie, gdy angażuje wszystkie strony. Pozwala ono przejść z koncepcji myślenia w kategoriach konkurencji i konfliktu do myślenia w kategoriach wzajemnej zależności i współpracy. Partnerstwo to bardzo zaawansowany stopień w rozwoju wzajemnych więzi⁸.

Marketingowa strategia partnerstwa przygotowywana i realizowana przez władze regionów powinna być spójnym i wewnętrznie zharmonizowanym zestawem działań dostosowawczych do obecnych i przyszłych potrzeb rozwojowych⁹. Pomyślność

⁴ European Commission: *Partnership in the 2000-2006 programming period – Analysis of the Implementation of the Partnership Principle*. November 2005. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/pdf/partnership_report2005.pdf.

⁵ A. Sulejewicz: *Partnerstwo strategiczne. Modelowanie współpracy przedsiębiorstw*. Monografie i Opracowania nr 427, Wydawnictwo SGH, Warszawa 1997, s. 72.

⁶ A. Pluta-Zaremba: *Wpływ handlu elektronicznego na budowanie długookresowych relacji partnerskich między podmiotami gospodarczymi*. W: *Systemy zarządzania wiedzą i innowacją w polskich przedsiębiorstwach (w warunkach wejścia do UE)*. Red. A. Sosnowska. Wydawnictwo SGH, Warszawa 2004, s. 97.

⁷ J.T. Mentzer, S. Min, Z.G. Zacharia: *The nature of interfirm partnering in supply chain management*. „Journal of Retailing” 2000, vol. 76, no. 4, s. 550.

⁸ Szerzej: P. Cheverton: *Zarządzanie kluczowymi klientami*. Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2001.

⁹ A. Szromnik: *op.cit.*, s. 164.

partnerstwa wymaga: wyobraźni, empatii, częstej komunikacji, zarówno formalnej, jak i nieformalnej; kooperacyjnego nastawienia stron; zaufania między stronami; otwartej informacji; wielodyscyplinarnego zaangażowania¹⁰. Partnerstwo ugruntowane odpowiednim systemem wartości kreuje oraz wzmacnia więzi między jednostkami w regionie, wpływając pozytywnie na efektywność funkcjonowania poszczególnych partnerów. Istotą partnerstwa jest współdziałanie w uzgadnianiu wspólnych celów i w skutecznej oraz efektywnej ich realizacji. Nie można myśleć o realizacji tylko własnych celów, gdyż nie ma wtedy mowy o współpracy na zasadzie partnerstwa.

Partnerstwo jest jedną z podstawowych zasad funkcjonowania funduszy strukturalnych w UE. Realizacja partnerstwa przejawia się przez współdziałanie Komisji Europejskiej jako instytucji zarządzającej funduszami a władzami szczebla centralnego i regionalnego kraju korzystającego z pomocy¹¹. Koncepcja partnerskiej współpracy wymaga zaangażowania partnerów na wszystkich etapach realizacji przedsięwzięcia.

Wspieranie i rozwijanie samorządności regionów, reprezentowanie interesów, wspomaganie współpracy między regionami, pomaganie w ich codziennej działalności, informowanie społeczności lokalnych o idei integracji europejskiej czy koordynowanie i czasem wspieranie współpracy przygranicznej w regionie to tylko niektóre cele stosunków partnerskich między danymi regionami. Przyczyniają się one do szybszego rozwoju danych regionów i większej integracji społeczności lokalnych.

Przykłady podejmowanej współpracy partnerskiej regionów¹²

Prawie każde miasto, gmina podjęła współpracę partnerską z innym regionem. Niestety często działania współpracy kończą się w momencie podpisania umowy, czasem ograniczając się do sporadycznych działań. Poniżej przedstawiono pozytywne przykłady podejmowanej współpracy partnerskiej między regionami. Dzięki takiej współpracy regiony szybciej rozwijają się, chętniej podejmując wspólne inicjatywy.

Miasto i Gmina **Kalisz Pomorski** położone jest w północno-zachodniej Polsce, w województwie zachodniopomorski. Prowadzi ono współpracę przede wszystkim międzynarodową z dwoma miastami niemieckimi: Torgelow (od 2007 roku) oraz Kaltenkirchen (od 1999). Kaltenkirchen jest to historyczne miasto położone w południowej części kraju związkowego Schleswig-Holstein, około 35 km na północ od Hamburga, co przyczyniło się do tego, że stało się miastem, w którym osiedla się coraz większa liczba osób. Torgelow zaś to niewielkie miasteczko pomiędzy Pasewalkiem a Ueckermünde, położone nad rzeką Uecker. Otoczone jest lasami Puszczy Wkrzańskiej. Warto jest odwiedzić ze względu na trzy atrakcje turystyczne, tj. skansen Ukranenland, Castrum Turglowe – naturalnej wielkości rekonstrukcja średniowiecznego podzamcza oraz zespół basenów z podgrzewaną wodą.

Współpraca między Kaliszem a Kaltenkirchen polega między innymi na wymianie integracyjnej młodzieży ze szkół: podstawowej, gimnazjum i ponadgimnazjalnej oraz na wspólnym zwiedzaniu zabytków każdego z miast. Często

¹⁰ C. Black, A. Akintoye, E. Fitzgerald: *An analysis of success factors and benefits of partnering in construction*. „International Journal of Project Management” 2000, no. 18, s. 423.

¹¹ M. Czeszejko-Sochacka, E. Grzędzińska: *Zasada partnerstwa w procesie wdrażania funduszy strukturalnych w Polsce*. W: *Partnerstwo w regionie*. Red. J. Karwowski. PTE, Szczecin 2004, s. 274.

¹² Opracowano na podstawie materiałów otrzymanych w poszczególnych urzędach oraz stron internetowych danych miast i gmin.

delegacja z Urzędu Miejskiego jest zapraszana na konferencje związane z integracją do Kaltenkirchen, gdzie ma okazję pogłębić wiedzę i wzmocnić stosunki partnerskie z władzami tego miasta. Wymiany integracyjne mają na celu zaznajomienie się z kulturą i historią regionów, dają również możliwość rozwinięcia słownictwa języka niemieckiego lub angielskiego młodzieży, która wyjeżdża. Poznanie infrastruktury przemysłowej miasta łączone jest często z warsztatami, w których biorą udział uczniowie z obu miast, podzieleni losowo na grupy analizują gospodarkę, tworząc fikcyjne przedsiębiorstwa. Wymiany są również organizowane dla klas podstawowych, przy czym wyjazdy te są najczęściej realizowane w ramach ferii zimowych lub letnich.

Z miastem Torgelow władze Kalisza później podpisały porozumienie dotyczące integracji i partnerstwa, współpraca realizowana jest w ramach Euroregionu Pomerania. Integracja z miastem Torgelow oparta jest o historię i tradycję Kalisza Pomorskiego. Duża część mieszkańców Torgelow niegdyś bowiem zamieszkiwała obecne tereny gminy Kalisz Pomorski i jest to główna przyczyna partnerstwa obu miast. Wspólne szkolenia, spotkania oraz wymiany młodzieży to początki dobrej współpracy obu gmin. Władze gminne organizują dla mieszkańców miast wycieczki zapoznawcze, które mają miejsce przeważnie przy festynach czy innych imprezach organizowanych każdego roku.

Współpraca **Kostrzyna nad Odrą** z zagranicznymi partnerami rozpoczęła się w latach osiemdziesiątych. Początkowo była związana z pomocą charytatywną z Holandii i Norwegii. Po przemianach gospodarczych w Polsce na początku lat dziewięćdziesiątych nastąpiła zmiana jakości kontaktów między społecznościami i na bazie pozyskanych doświadczeń zaczęto poszukiwać nowych form współpracy.

Pierwszą umowę partnerską miasto Kostrzyn podpisało w 1990 roku z holenderską gminą Woudrichem. Deklarowana w niej wola współpracy obejmuje całokształt kontaktów na zasadzie miast partnerskich. Kolejne miasta i gminy partnerskie miasta Kostrzyn nad Odrą to niemieckie miejscowości: Berlin-Spandau, Peitz, Seelow, gmina Goltow, Küstrin-Kietz, włoskie miasto Ortona, oraz ukraiński Sambor. Umowy koncentrują się na konkretnych dziedzinach życia społecznego. Współpraca z Peitz i Spandau, będącymi w przeszłości podobnie jak Kostrzyn nad Odrą twierdzami, opiera się prawie wyłącznie na aspekcie historycznym. Gmina Goltow (wraz z Küstrin-Kietz) jest najbliższym partnerem, który aktywnie angażuje się w realizację projektów gospodarczych, mających na celu poprawę infrastruktury w rejonie przygranicznym. Współpraca z Seelow przybiera zaś formy okazjonalnej wymiany kulturalnej i sportowej. Partner niemiecki zaangażował się aktywnie w promocję po niemieckiej stronie imprezy muzycznej „Przystanku Woodstock” poprzez uruchomienie punktu informacyjno-medialnego. Współpraca z odległą Ortoną praktycznie nie ma miejsca.

Kostrzyńskie szkoły i przedszkola nawiązały również owocną współpracę ze swoimi odpowiednikami ze szwedzkiej gminy Tomelilla. Wspólnie realizują projekty wsparte ze środków Programu Wspólnoty Europejskiej Sokrates-Comenius, do których włączyły się także szkoły i przedszkola z Portugalii, Finlandii, Wielkiej Brytanii, Francji.

Można zatem zauważyć, że współpraca na zasadzie partnerstwa obejmuje bardzo różnorodne dziedziny i przynosi wielostronne korzyści. Wymiana sportowa i kulturalna zdecydowanie uatrakcyjnia imprezy o charakterze masowym. Współpraca w dziedzinie oświaty także zajęła dość znaczącą pozycję w kontaktach międzynarodowych miasta. Niestety różne systemy podatkowe i rozwiązania prawne, inny podział kompetencji oraz

inna mentalność powodują, że wymiana doświadczeń na szczeblu samorządowym jest znacznie utrudniona.

Miasto Kostrzyn nad Odrą z powodzeniem pełniło rolę lidera instytucjonalnego i partnera wiodącego międzynarodowego projektu „Kulturowo-turystyczny szlak nadbałtyckich umocnień fortyfikacyjnych”. Głównym celem projektu, realizowanego w latach 2005-2007, było stworzenie warunków do rozwoju i ekonomicznego wykorzystania dziedzictwa kulturowego w krajach rejonu morza Bałtyckiego i tym samym rozwoju turystycznego i gospodarczego tych terenów. W ramach przedsięwzięcia wykonano: inwentaryzację i dokumentację istniejących obiektów, odnowę i ochronę istniejących zabytków. Stworzono także warunki do długotrwałego wykorzystania obiektów fortyfikacyjnych w celach turystycznych oraz międzynarodową sieć współpracy nadbałtyckich twierdz. W projekcie wzięło udział osiemnastu partnerów z Niemiec, Rosji, Litwy, Łotwy, oraz Polski. Projekt posiada niezwykle istotne znaczenie dla wielu miast-twierdz w Polsce i krajach sąsiednich. Zapewnia międzynarodową promocję turystyczną spuścizny historycznej i ważnych zabytków, jakimi są twierdze rozsiane na terenach krajów położonych wokół Bałtyku. Realizacja tego zadania wsparła integrację z Unią Europejską i wspomogła rozwiązanie trudnych problemów związanych z twierdzami zniszczonymi w wyniku działań wojennych, a także w okresie zimnej wojny. Projekt przyczynił się do rozwoju turystyki na tych terenach. Dzięki współpracy powstało również polsko-niemieckie Biuro Promocji Turystycznej¹³. Pozwoli to na ocalenie od zapomnienia ważnych dla dziedzictwa kulturowego, często zdegradowanych i zniszczonych obiektów militarnych.

W celu wspólnego realizowania określonych zadań mających charakter publiczny, reprezentowania i obrony wspólnych interesów w tym zakresie, **gmina Maszewo** przystąpiła do Związku Gmin Dorzecza Iny. Związek ten został powołany m.in. w celu: podejmowania wspólnych działań, wymiany doświadczeń w zakresie realizacji zadań komunalnych, reprezentowania wspólnych interesów gmin, zgłaszania inicjatyw. W roku 2000 w celu wspierania idei samorządu terytorialnego oraz obrony wspólnych interesów gmina Maszewo przystąpiła również do stowarzyszenia gmin pod nazwą „Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pomerania” jako formy współdziałania wspólnot samorządowych, którego celem jest¹⁴:

- wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz obrona wspólnych interesów podmiotów będących członkami Stowarzyszenia,
- inicjowanie, przygotowanie i realizacja wspólnych przedsięwzięć służących rozwojowi współpracy samorządów,
- informowanie społeczności lokalnych o idei integracji europejskiej oraz o strukturze i funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- koordynowanie i wspieranie współpracy przygranicznej w regionie,
- pozyskiwanie i wykorzystywanie środków pomocowych Unii Europejskiej oraz innych krajowych i międzynarodowych instytucji finansowych dla realizacji celów Stowarzyszenia,
- wykonywanie zadań określonych w promujących ideę samorządności i integracji europejskiej.

¹³ <http://www.serwis.kostrzyn.pl/turystyka/index.html>.

¹⁴ *Stowarzyszenie*. <http://www.pomerania.org.pl/stowarzyszenie.php>.

Stowarzyszenie realizuje cele poprzez organizację szkoleń, konferencji, seminariów, wystaw, wyjazdów studyjnych, prezentacji, prowadzenie działalności wydawniczej, upublicznianie przedsięwzięć Stowarzyszenia w prasie, radiu i telewizji.

W 2002 roku. Gmina Maszewo przystąpiła do „Celowego Związku Gmin R-XXI”. Uczestnikami Związku jest 20 gmin z terenu województwa zachodniopomorskiego. Do zadań Związku należy wspólne planowanie i wykonywanie zadań z zakresu ochrony środowiska i przyrody. W 2004 roku w ramach współpracy z gminami Nowogard, Osina i Dobra Nowogardzka oficjalnie uruchomiono międzygminny szlak rowerowy „Równina Nowogardzka”, którego trasa prowadzi przez obszary niezamieszkałe oraz leśne. Uczestnicy wycieczek rowerowych mają możliwość poznania terenów gmin ościennych, ich zabytków i innych walorów.

Gmina Maszewo współpracuje również z partnerami zagranicznymi. Współpraca polsko-niemiecka pomiędzy Maszewem a Mölln koło Hamburga rozpoczęła się w lipcu 1991 roku, zainicjowana przez Związek Rodaków Massov i Okolic, dawnych mieszkańców Maszewa. Od tego czasu corocznie w miesiącu lipcu organizowane są wspólne spotkania byłych i obecnych mieszkańców Maszewa. W roku 1993 odbyło się bardzo znaczące spotkanie władz obu miast. Spotkanie to miało na celu wypracowanie partnerskiego porozumienia oraz uzgodnienia szczegółów dotyczących renowacji pomnika ku czci ofiar poległych w obronie ziem maszewskich w I i II wojnie światowej. Spotkanie to zaowocowało podpisaniem Układu o Partnerstwie pomiędzy miastem Mölln i miastem Maszewo. Współpraca obu miast opiera się na kontaktach i wymianie doświadczeń w dziedzinie kultury, sportu, turystyki, oświaty, a wspólne spotkania stały się już tradycją. Należy podkreślić, że bardzo owocnie przebiega wymiana młodzieży szkolnej. Dzieci i młodzież nawiązały liczne przyjaźnie, dzięki którym poznają w praktyce język niemiecki i chętnie uczą się go w szkole. Poznają również wzajemną kulturę i tradycję, co pozytywnie wpływa na integrację ze społeczeństwem państw należących do Unii Europejskiej.

Drugim miastem, z którym gmina Maszewo podjęła współpracę to Loitz, z którym pierwsze spotkanie odbyło się 5.02.2008 roku. W umowie partnerskiej strony zobowiązały się m.in. do tego, że będą starały się wykorzystywać środki pomocowe z Unii Europejskiej oraz będą brały udział, a także współpracowały w projektach organizowanych przez Unię Europejską. Szczególną uwagę zwrócono na współpracę w zakresie Euroregionu Pomerania. Partnerstwo z niemieckim miastem Loitz, które podobnie jak Maszewo jest członkiem Euroregionu Pomerania, stwarza dla obu miast nowe możliwości wspólnego aplikowania o środki unijne w ramach takich programów jak m.in. Interreg.

Dębno to niezwykle przyjazna miejscowość, czego wyrazem bez wątpienia jest posiadanie pięciu miast partnerskich takich, jak:

- Strausberg (od 1978 roku) – na płaszczyźnie gospodarki komunalnej, usług i handlu, komunikacji, oświaty, turystyki, sportu i wypoczynku, kultury, w tym współpraca młodzieży, targi,
- Renkum (od 1990 roku) – współpraca Państwowej Straży Pożarnej, Państwowego Domu Dziecka, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Dębnowskiego Ośrodka Kultury, oświata, kultura, współpraca młodzieży, wypoczynek, gospodarka komunalna, targi,
- Kursk (od 2001 roku) – współpraca gospodarcza, wspólny program praktyk, wymiana doświadczeń, współpraca handlowa i kulturalna, targi,

- Terezin (od 2003 roku) – współpraca gospodarcza, handlowa, kulturalna, współpraca młodzieży, sportowa, targi,
- Tczew (od 2000 roku) – współpraca oświaty, kulturalna, współpraca młodzieży, wypoczynku, gospodarcza, sportowa, targi

oraz przynależność do dwóch Euroregionów – Euroregionu Pro Europa Viadrina z siedzibą w Gorzowie Wlkp. i Euroregionu Pomierania z siedzibą w Szczecinie. Za owocną i długoletnią współpracę międzynarodową oraz zaangażowanie na rzecz rozwoju integracji europejskiej, krzewienia idei jedności europejskiej oraz przyjaźni między narodami realizowanej na szczeblu samorządów lokalnych, w 2002 roku miasto Dębno zostało wyróżnione przez Radę Europy Dyplomem Europejskim.

Gmina **Police** współpracuje również z innymi regionami. W ramach Współpracy Miast Partnerskich, 21 sierpnia 1992 r. Police podpisały umowę z gminą Korsør w Danii. Partnerzy gwarantują mieszkańcom obydwu okręgów, szczególnie reprezentantom młodszej generacji, możliwość wzajemnego lepszego poznania, wymiany poglądów i informacji. Partnerzy wspierają głównie współpracę w zakresie: wymiany młodzieży, wymiany oświatowej i kulturalnej, sportu i turystyki, kojarzenia przedsiębiorstw i organizacji społecznych. Police należą również do Związku Miast Polskich oraz Komunalnego Związku Celowego Gmin Pomorza Zachodniego „Pomerania”, w ramach których pozyskują środki z zagranicznych funduszy pomocowych. Gmina współpracuje również m.in. z niemieckim miastem Pasewalk. Umowa współpracy z Pasewalkiem obowiązuje od roku 1999. Wymiana doświadczeń dotyczy głównie sfer: administracji, kultury, oświaty, pomocy społecznej, ubezpieczeń. Partnerstwo to polega m.in. na poparciu wzajemnie składanych projektów o dofinansowanie ze środków europejskich, przygotowywanie także projektów komplementarnych. Reprezentanci samorządów z Polic i Pasewalku wspólnie uczestniczą w prezentacjach osiągnięć, turniejach, forach, spotkaniach grup roboczych, wystawach, koncertach i festynach, co świadczy o tym, że współpraca wykroczyła poza ramy spotkań oficjalnych. Gmina Police i Miasto Pasewalk są partnerami w Międzykomunalnej Grupie Roboczej Wasserwanderweg zajmującej się przygotowaniem transgranicznej oferty turystycznej szlaku wodnego Ueckerseen-Uecker-Zalew Szczeciński-Police oraz jego promocją.

W maju 2002 roku Rada Miejska w Policach podjęła zaś uchwałę w sprawie podpisania umowy o rozwoju przyjacielskich stosunków i współpracy z miastem Nowy Rozdół na Ukrainie. Podobnie jak Police miasto to posiada zakłady chemiczne. Współpraca jest związana z wymianą młodzieży oraz doświadczeń w zakresie funkcjonowania instytucji samorządowych. Gmina Police bierze również udział w wielu projektach międzynarodowych, które umożliwiają szybszy rozwój gminy. Przykładowo, uczestniczy w projekcie „LAGOMAR – naturalne i kulturalne dziedzictwo południowego Morza Bałtyckiego – wyzwania i perspektywy rozwoju regionalnego”, realizowanego w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIB – Region Morza Bałtyckiego. Liderem projektu jest Uniwersytet w Rostocku, a partnerami gminy, muzea i organizacje z czterech krajów: Niemiec, Litwy, Rosji i Polski, skupione wokół trzech Zalewów: Szczecińskiego, Wiślanego i Kurońskiego. Motywem przewodnim projektu jest „Klucz do przeszłości – kluczem do przyszłości”, zaś głównym celem działań jest podniesienie atrakcyjności terenów położonych w obrębie szczególnej formy krajobrazu, jaką jest zalew.

Gmina **Mieszkowice** należy do Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pomerania. Obejmuje on po stronie polskiej 47 gmin województwa zachodniopomorskiego leżących na terenie 12 powiatów. Euroregion został powołany 15 grudnia 1995 r. w Szczecinie. Zgodnie z umową o utworzeniu euroregionu celem współpracy jest podejmowanie wspólnych działań dla równomiernego i zrównoważonego rozwoju regionu oraz zbliżenia jego mieszkańców i instytucji po obu stronach granicy. Obecnie Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pomerania zarządza Funduszem Małych Projektów (Fundusz Mikro Projektów) w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Interreg III A. Fundusz wspiera realizację projektów o charakterze „miękkim” realizowanych przez organizacje i władze lokalne, w szczególności w zakresie: demokracji lokalnej, rozwoju gospodarczego i turystycznego, kultury, ekologii, zdrowia, informacji i komunikacji. Realizowane przedsięwzięcia mają charakter działań typu „ludzie dla ludzi”.

W ramach tego funduszu gmina Mieszkowice realizowała projekty z Priorytetu F – Współpraca wewnątrzregionalna, inwestycje na rzecz kultury spotkań takie, jak:

1. Remont i rozbudowa infrastruktury sportowej w Mieszkowicach.
2. Utworzenie centrum informacji turystycznej w Mieszkowicach elementem promocji polsko-niemieckich terenów nadodrzańskich.
3. Zagospodarowanie turystyczne miejscowości Gozdowice z uwzględnieniem rzecznej przebiegu granicznego.
4. Gmina Mieszkowice – turystyka naszą szansą.
5. Inauguracja polsko-niemieckiej współpracy nad Odrą, otwarcie sezonu promowego.
6. Spotkania nad Odrą – Mieszkowice 2007.

Gmina Mieszkowice jest także członkiem Stowarzyszenia Eurodystrykt Oderland-Nadodrze (EDON). Stowarzyszenie działa od 1994 roku i skupia obecnie 25 członków po obu stronach granicy (12 po stronie niemieckiej, zaś 13 po polskiej)¹⁵. Są to zarówno miasta, jak i gminy oraz urzędy. Eurodystrykt EDON jest luźnym związkiem gmin, który rozwija szeroką współpracę w różnych dziedzinach (kultury, turystyki, szkolnictwa, polityki samorządowej itp.), lecz ma bardzo ograniczone możliwości pozyskiwania środków innych niż na wspólne projekty¹⁶. Obecnie prowadzone są starania o uzyskanie przez stowarzyszenie osobowości prawnej. Podstawą prawną do tworzenia eurodystryktów jest Zarządzenie Komisji Europejskiej z lipca 2006 roku, umożliwiające tworzenie ponadnarodowych instytucji posiadających osobowość prawną.

Gmina Mieszkowice współpracuje także z gminą niemiecką Wriezen (region Barnim-Oderbruch). Porozumienie zawarte w 1996 roku jest podstawą do obustronnej współpracy. Spotkania odbywają się regularnie na przemian po stronie polskiej i niemieckiej. Współpraca obejmuje: umacnianie kontaktów pomiędzy mieszkańcami obu gmin, wymianę doświadczeń pomiędzy szkołami, instytucjami, zakładami i organizacjami, działania w zakresie ochrony środowiska, komunalną współpracę gospodarczą, wymianę młodzieży, organizowanie koncertów, wystaw i imprez sportowych, rozwój kultury ludowej, współpracę między klubami sportowymi.

¹⁵ Partnerzy. <http://www.border-cros10sing.de/index.php?m=2&lang=pl&id=1650&year=2007&UID=019859863bc6f86246fadf1953bec9c0>.

¹⁶ Banie i Trzczińsko w EDON. „Gazeta Chojeńska” nr 17, z dnia 24.04.2007.

Zakończenie

Jak można zauważyć po kilku przytoczonych przykładach inicjatyw, wiele gmin, miast, regionów podejmuje owocną współpracę. Rozwijanie i umacnianie tego partnerstwa władze regionu powinny traktować jako istotne działania mające głównie na celu stymulowanie gospodarki, dotarcie z ofertą inwestycyjną do potencjalnych partnerów kapitałowych, przyciągnięcie turystów i innych grup odbiorców podejmowanych działań. Rola współpracy nie jest jednak w polskich regionach zawsze doceniana, gdyż niektóre z nich traktują się jak konkurentów, a nie partnerów w realizacji spójnych celów. Współpraca wymaga chęci rozwiązywania problemów w sposób zespołowy, wyobraźni, by zrozumieć, co czuje partner i czego w danej chwili potrzebuje. Jest też jedną z podstawowych zasad ubiegania się o środki unijne. Aby mogła być efektywna i skuteczna musi wynikać z dobrej woli, indywidualnej chęci każdego z przyszłych partnerów, a nie przymusu czy konieczności. Podmioty układu partnerskiego muszą być przekonane, że inwestują w tworzenie nowej wartości, przynoszącej wszystkim stronom korzyści m.in. innowacyjne, gospodarcze czy infrastrukturalne. Długookresowe relacje przynoszą bowiem o wiele więcej korzyści niż pojedyncze, sporadyczne spotkania.

PARTNERSHIP COOPERATION OF REGIONS – CHOSEN EXAMPLES

Summary

The paper considers the issues partnership cooperation of region and its impact on their development. Chosen examples of such cooperation, which covers various areas, were presented. The existing of such cooperation is desired in current conditions, as it brings many benefits, among others faster development, possibilities of granting for EU funds. Unfortunately some regions still treat one another as competitors, what makes the partnership cooperation harder.